

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

**НАСТАВНА ПРОГРАМА
ВИНАРСТВО**

- ИЗБОРНА -

IV ГОДИНА

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

Лозаро-винарски техникум

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ВИНАРСТВО

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: лозаро-винарски техничар

1.2.2. Струка: земјоделско - ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот *винарсџтво - изборна ѝроѓрама* ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да ги познава машините и уредите за финална обработка на виното;
- да ги објаснува параметрите кои го определуваат квалитетот на виното;
- да ги објаснува постапките за утврдување на параметрите на квалитетот на виното;
- да ја познава технологијата на производство на овошни вина;
- да ги разликува начините на производство на оцет;
- да развива креативност кон винарското производство.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За постигнување на поставените цели по предметот *винарсџтво - изборна ѝроѓрама* потребно е ученикот да поседува претходни знаења од наставните предмети: хигиена и здравствено воспитание и физика од I година, микробиологија и хемија од II година, винарство, земјоделска техника и практична настава од III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. МАШИНИ И УРЕДИ ЗА ФИНАЛНА ОБРАБОТКА НА ВИНОТО	16	<p><i>Ученикој:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја познава конструкцијата на филтрите за финализација на вината: со платна, со рамки и плочи, наплавни, вакуумски, микрофилтри и филтри со „свеќи“; - да го објаснува принципот на работа и начинот на одржување на филтрите; - да ги опишува апаратите и уредите за физичка стабилизација на виното (разладување на 4-8⁰C); - да го објаснува принципот на работа на апаратите и уредите за физичка стабилизација на виното; - да го објаснува принципот на работа на пастеризаторите; - да го објаснува принципот на работа со јонските изменувачи; - да ги познава машините, уредите и алатите за полнење на виното. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на фотографии и шеми од разни видови филтри во винарството; - демонстрирање на работата на филтерот со рамки и плочи; - презентирање на шема на уредите (апаратите) за физичка стабилизација на виното; - презентирање и објаснување на шема со составни делови и принцип на работа на јонските изменувачи; - организирање на посета на винарски визби со пастеризатори и машини за финализација на виното; - флашари (полнилки) на вино во шишиња. 	<ul style="list-style-type: none"> - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалаци - Винарство - Практична настава

2. АНАЛИЗА НА ШИРАТА И ВИНОТО	28	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава начините на определување на шеќерот во ширата и виното; - да го објаснува принципот на работа на широмерите и рефрактометарот; - да го објаснува начинот на определување на вкупните киселини во ширата и виното; - да го објаснува определувањето на РН во ширата и виното; - да го објаснува начинот на определување на алкохол во виното со пикнометри и ебулиоскопи; - да го објаснува определувањето на вкупниот сув екстракт во виното со дезимометриски метод; - да го објаснува определувањето на: испарливите киселини, винската киселина, лимунска и млечна киселина во виното; - да го објаснува определувањето на количеството на сулфур диоксид (SO₂) во виното; - да го објаснува определувањето на вкупните азотни материи во виното; - да ги објаснува постапките за определување на присуство на хибриди во виното (квантитативно 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување на принципите и постапките на определување на одделни параметри на ширата и виното; - демонстрирање на постапки на одредување на најзначајните параметри на виното и ширата во училишната лабораторија; - демонстрирање на органолептичко оценување на вина; - организирање на дегустација на вина и посета на енолошки лаборатории во винарски визби. 	<ul style="list-style-type: none"> - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалаци - Винарство - Практична настава
--------------------------------------	-----------	---	---	---

		<p>и квалитативно);</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја објаснува постапката на одредување на цијаниди во виното; - да ги познава брзите методи за определување на параметрите на виното (фотоспектометриски); - да ги толкува параметрите на органолептичкото оценување на виното; - да ги објаснува постапките на органолептичкото оценување на виното; - да го сфаќа значењето на анализата на одделните параметри на виното. 		
3. ПРОИЗВОДСТВО НА ОВОШНИ ВИНА	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја познава технологијата на производство на овошни вина од јагодесто овошје (боровници, малини, јагоди и др.); - да ја познава технологијата на производство на овошни вина од костенливо овошје (цреши, вишни, праски, сливи и др.); - да ја познава технологијата на производство на овошни вина од јаболчесто овошје; - да го определува моментот на одделување на цврстиот од течниот дел на виното; - да го објаснува дотерувањето на 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на шематски приказ на технолошките операции при производство на одделни овошни вина; - презентирање на технолошка шема при производство на вино од јаболка како суровина за производство на јаболков оцет; - истакнување на разликите при производство на одделни типови овошни вина; - објаснување на хранливата 	<ul style="list-style-type: none"> - Винарство - Практична настава

		<p>процентот на шеќер во овошната каша пред ферментација;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да разликува производство на вино од грозје и вино од овошје; - да го сфаќа значењето на производство на вино од јаболка како суровина за производството на јаболков оцет. 	<p>вредност на овошните вина и влијанието врз човековото здравје;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дегустирање на овошни вина. 	
4. ТЕХНОЛОГИЈА НА ПРОИЗВОДСТВО НА ОЦЕТ	14	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава одделенијата за производство на оцет; - да ги разликува видовите на оцет; - да ја објаснува оцетната ферментација и влијанието на одделните фактори врз неа; - да ги објаснува начините за производство на оцет: орлеански, пастеровиот, Борхевиот и брзиот германски начин на производство на оцет (по Шиценбах); - да го објаснува идустриското производство на оцет во Фрингсов генератор; - да го објаснува производството на оцет во ацетатори; - да ја објаснува технологијата на производство на јаболков оцет; - да ги познава условите за 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на шеми со редослед на технолошките постапки при разните начини на производство на оцет; - објаснување на постапките при производство на оцет; - прикажување на филм за производство на оцет на различни начини; - организирање на посета на погони за производство на оцет. 	<ul style="list-style-type: none"> - Винарство - Практична настава

		<p>одгледување и чување на оцет;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги објаснува карактеристиките на „вештачкиот“ оцет добиен со сува дестилација на дрво. 		
--	--	--	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Програмските содржини по предметот *винарсџтво - изборна програма* имаат теоретски карактер и практично стручно значење, односно потребно е да се реализираат и вежби со практични операции и работни задачи. Освен тоа, во наставниот процес потребно е примена на разновидни наставни форми и методи.

Така, покрај фронталната, потребна е почеста работа со учениците во групи, парови и индивидуално. Постојат, исто така, можности за примена на разновидни наставни методи, односно постапки: покажување, објаснување, опишување, предавање, дискусија, работа на текст, практична работа, Интернет пребарувања и др.

Во наставниот процес наставникот ја планира, организира и реализира наставата преку дефинирање и конкретизирање на задачите на часот и притоа врши усни излагања, објаснување, демонстрирање, пишување на таблата, презентирање табели, цртежи, податоци, давање инструкции и др.

Активноста на учениците се состои во: набљудување, прибележување, поставување прашања, вежбање, изведување практични работи, практични задачи и др.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставата по предметот *винарство - изборна програма* се реализира преку предавања во кабинет-училница, лабораторија и др. Покрај предавањата треба да се изведуваат и вежби, практични операции и работни задачи во објекти во училишната мини винарија, училишната економија, енолошка лабораторија, како и во винарски визби.

4.4. Наставни средства и помагала

Во наставниот процес се користат разновидни наставни средства и помагала: цртежи, филмови, слики за графоскоп и епископ, микроскоп, лабораториска опрема, разни енолошки средства, опрема за винарство, винарски производи и др.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Тоа се остварува во соработка со сите ученици преку разновидни форми и постапки: усни проверки, писмени задачи, тестови, проверки на домашни задачи, оценување на практичните способности на учениците при вршење на вежбите, практичните операции, работните задачи и сл.

Во текот на учебната година знаењата на учениците се оценуваат најмалку со две оценки во текот на полугодieto, а се утврдуваат и полугодишни и годишни оценки.

Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на програмата, се постапува согласно законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој наставен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да ги применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставниот предмет *винарсѝво* го реализираат наставници со завршени студии по:

- *земјоделсѝво* (лозаро-овоштарска или енолошка насока).

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат со наставата по предметот *винарсѝво - изборна ѝроѝрама* треба да се реализира во училница, кабинет и лабораторија, во училишната економија и во нејзините придружни објекти и во соодветни простории на винарски визби. Потребниот простор и опремата за овој наставен предмет се предвидени во нормативот за наставен простор и опрема за земјоделско-ветеринарната струка.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

7.2. Состав на работната група

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Михаил Петковски, професор, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје
3. Благој Мишковски, наставник во СОЗШУ „Ѓорче Петров” - Кавадарци
4. Ѓоко Јованов, „Бовин” - Кавадарци

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *винарсџтво - изборна програма* ја одобри министерот за образование и наука со решение број **11-4721/7** од **20.06. 2008** година.